

|

Verloren

Vernell LaQuan Banks Junior weet nog precies wat er op die avond is gebeurd. Terwijl hij bij zijn vader in de woonkamer naar *Lemony Snicket's A Series of Unfortunate Events* (de film) zat te kijken, was hij op het losse stuk van de leren bank in slaap gevallen. Hij droomde over Graaf Olaf – die een donkerdere huid had en verdacht veel op de vriend van zijn moeder leek – en die in een put met grote, gele slangen viel, zoals die in de slangenserre van Montgomery Montgomery. Hij schreeuwde het uit terwijl hij langzaam in het slijmerige, sissende moeras wegzakte.

Quan weet bijna wel zeker dat hij heeft liggen glimlachen in zijn slaap.

Maar toen was er die klap geweest, waar hij zo erg van schrok dat hij overeind schoot en op de grond viel.

En dat was uiteindelijk maar goed ook.

Want het volgende dat hij zich herinnert is dat er heel veel politieagenten met getrokken pistolen de kamer in kwamen rennen.

Hij bleef op de grond liggen en hoopte dat niemand hem zag.

Zelfs als hij het had gewild dan had hij niet kunnen opstaan, zo bang was hij.

Boven zijn hoofd klonk lawaai– uit zijn vaders kamer.
Zware voetstappen. Gestommel. Een schreeuw (van papa?).
Gedempt geschreeuw.

Op de grond. Handen omhoog.

Auw, man. Niet zo strak, moet je m'n arm breken?

Beng. *BENG!*

Trillende muren.

Kwam het plafond naar beneden?

Het lawaai verplaatste zich naar links. Hij hoorde de deur van papa's slaapkamer met een klap tegen de muur komen, en toen het geluid van acht ton bakstenen die de trap af rolden.

Pas op, man! Godver...

Hou je bek!

Quan deed zijn ogen dicht.

Hou op, ik verzet me niet, ik...

Een schreeuwende pijn in Quans schouder, en zijn arm die op-eens de verkeerde kant op wees. Een dikke arm om zijn middel die hem zo hard vastgreep dat alle lucht uit zijn longen werd gedrukt, of misschien kwam het door de snelheid waarmee hij door de lucht vloog.

Hij kon niet eens schreeuwen. Achteraf was dat nog het engste van alles. Dat hij zijn stem was verloren. Dat hij geen geluid kon uitbrengen. Dat hij de controle over zijn lichaam kwijt was en niet wist wat er om hem heen gebeurde, maar dat hij niks deed om de wereld te waarschuwen.

En nu, in de cel van de jeugdgevangenis in Fulton County, voelt hij als hij wakker schrikt weer hetzelfde; hij krijgt geen lucht.

Quan wil inademen. Maar het lukt niet. Het is alsof de arm van die agent nog steeds om hem heen zit en op hem drukt. Zijn

borstkas kan niet omhoog. Geen ruimte voor zijn longen.

Hij.

Krijgt.

Geen.

Lucht.

De duisternis is zo zwaar dat hij erin verdrinkt, lijkt het. Of misschien is het ook echt zo. Misschien krijgt Quan geen lucht doordat de duisternis gestold is. Stroperig geworden, dik en taai en zwaar. Dat zou ook verklaren waarom hij zijn armen niet kan optillen en zijn benen niet over de rand van het kartonnen matras kan zwaaien, dat voor een bed moet doorgaan maar dat zo hard is dat hij elke nacht pijn in zijn rug en nek heeft.

Wat zou hij er veel voor overhebben om weer in zijn extra grote bed te liggen in het huis van zijn vader, memory foam, zijn eigen wolk, met waanzinnig zachte lakens van flanel. Als hij dan toch dood moet gaan, want hij weet zeker dat hij aan het doorgaan is, dan zou het in dát bed moeten zijn, en niet in dit bed.

Hij doet zijn ogen dicht en er komen meer beelden van die avond in hem op: papa die schreeuwt.

Laat mijn zoon met rust!

voordat hij door de gang naar buiten wordt geduwd.

Het rinkelende geluid als de halfvolle beker met frisdrank die Quan daar heeft laten staan op de grond valt. Hij stootte er met zijn voet tegenaan toen de agent met zijn logge, gespierde arm Quan door de keuken tilde, alsof hij een of andere pop was, maar ondertussen verbrijzelde die man wel bijna zijn ribbenkast.

De lucht die opeens ijskoud was toen Quan naar buiten werd gedragen, in zijn dunne Iron Man-pyjama, zonder schoenen of jas... en het vreemde, warme gevoel daarna, dat door Quans be-

nen naar beneden trok toen hij zag Hoe. Ontzettend. Veel.

Politieauto's.

Er stonden.

Buiten.

Blaffende honden, trekkend aan hun riem. Een helikopter die boven het huis cirkelt en met schijnwerper de groep agenten volgt die papa naar de politieauto's slepen die schuin op de weg staan en de boel blokkeren.

Quan had er al zes geteld tot zijn ogen bij het busje kwamen: maar liefst vijf agenten waren er voor nodig om zijn vader in bedwang te houden en in het busje te duwen.

Vijf, want zijn vader probeerde steeds over zijn schouder te kijken om te zien wat er met Quan gebeurde. En hij schreeuwde.

Het komt goed, Junior!

Ga godverdomme die bus in!

Alles komt g...

Een van de agenten gaf papa een elleboogstoot tegen zijn achterhoofd. Quan zag hoe het lichaam van zijn vader helemaal slap werd.

En dat was het moment waarop Quan begon te

Schreeuwen.

Twee van de agenten klonnen achter in de bus en trokken aan het lichaam van zijn vader, net zoals Quan zijn vader had zien doen met de zware zandzakken voor de zandbak in de tuin, toen Quan nog klein was.

Geschop.

Kappen, nou, jongen!

Hé... ben je nat?

Ze rolden papa op zijn rug en een van de agenten ging naast hem op z'n hurken zitten en hield twee vingers in zijn hals, net

onder zijn kaak. Hij knikte naar de andere agent, die gelijk uit het busje sprong en de deuren dichtsloeg.

Gezwaai met armen.

Geschreeuw.

Geschop.

De achterlichten van het busje lichtten rood op en het enige wat Quan nog kon denken was dat hij wilde dat alles *OPHIELD*. Hij huilde en worstelde, en de agent die hem vasthad greep hem nog steviger beet en trok zijn armen naar beneden.

Toen het busje wegreed, schreeuwde Quan zo hard dat hij zeker wist dat zijn moeder hem 30 kilometer verderop hoorde. Ze zou hem horen en ze zou komen en ze zou het busje tegenhouden en ze zou zijn vader eruit halen en Quan helpen. Alle blauwe monsters die zijn vader gestolen hadden en alle auto's met zwaailichten zouden – *POEF* – verdwijnen en alles zou weer gewoon zijn.

Nog beter, mama zou Dwight-de-zwarte-Olaf meenemen en ze zou hém achter in het busje gooien. En ze zouden hém opsluiten in plaats van papa. In een cel vol slangen, en ze zouden de sleutel weggoeien.

Quan schreeuwde tot hij geen lucht meer had. Toen haalde hij diep adem en schreeuwde opnieuw.

Het enige wat hij nog hoorde was zijn eigen stem, tot...

‘Hé, zet die jongen op de grond! Ben je je briljante verstand soms verloren?!’

En daarna zei de agent die hem vasthad

O! Hé

En

Hé, hou daarmee op!

En

Mevrouw, u mishandelt een politieagent...

‘Ik zei: zet die jongen OP DE GROND. Nu!’

Mevrouw, ik kan niet...

Oké! Oké!

De greep om Quans middel verslaptte. Zijn voeten raakten de planken van de veranda en op datzelfde moment pakte een gerimpelde hand hem bij zijn bovenarm en werd er een magere arm om heen geslagen, met een vel papier in de hand. ‘Jij gaat met mij mee, Junior,’ zei een vertrouwde stem.

Mevrouw, hij mag niet met u mee. Voorlopig valt hij onder de bescherming van de staat...

‘Daar zal je achter komen! Bel zijn moeder maar, dan kan ze hem komen ophalen, maar zolang zij er niet is blijft hij bij mij.’ De vrouw hield het vel papier voor zijn neus. ‘Zie je dit? Dit is een juridisch bindend document. Lees maar voor.’

Mevrouw...

‘Ik zei: lees voor!’

Oké, oké!

(Voordat de agent begon keek hij nog even met een gemene blik naar Quan. Toen zuchtte hij.)

‘In het geval van een arrestatie van Vernell LaQuan

Banks sr. is mevrouw Edna Pavlostathis benoemd tot tijdelijke voogd van Vernell LaQuan Banks jr. tot...’

Maar meer wilde Quan niet horen. (Wist papa dat hij midden in de nacht bij zijn zoon weggehaald zou worden?)

‘Kom, schat,’ zei ze, en ze nam Quan mee. Weg van de zwaailichten, uniformen, ogen, weg van de blauwe tornado die alles wat Quan kende omverblies.

Mevrouw Pavlostathis. De taaie, oude dame die naast zijn vader woonde.

‘Kom, we gaan naar binnen, en dan haal ik straks wat schone kleren uit je vaders huis zodat je je kunt omkleden. Hoe durven die zogenaamde agenten je zo te behandelen. Het lef van die witte...’

Ze maakte haar zin niet af. Tenminste, dat vermoedt Quan. Hij kan zich niet herinneren dat hij haar verder nog iets hoorde zeggen. Hij herinnert zich nog wel dat hem te binnen schoot dat hij onder andere omstandigheden zou hebben geglimlacht om die laatste opmerking. Hij kent mevrouw Pavlostathis al sinds zijn zevende – ze liep tegen de tachtig en kwam wel eens oppassen als Quan er was en papa voor een ‘spoedgeval’ de deur uit moest. Ondanks haar huidskleur zei mevrouw P. tegen iedereen dat ze Grieks was, niet wit.

Ze was ook een klant van papa (‘Af en toe een jointje is goed voor m’n glaucoom, Junior’) en het was Quan opgevallen dat zij de enige in de buurt was die nooit vreemd naar hem keek als hij buiten speelde, of juist snel de andere kant op keek als hij met papa in de BMW door de straat reed.

Dat was iets waar mama in de auto altijd over zat te mopperen als ze veertig minuten naar de buitenwijk moesten rijden waar Quans vader woonde. *Geen idee waarom je vader hier wil wonen, met al die witten. Op een dag sturen ze de politie op hem af en dan is het klaar...*

Terwijl Quan en mevrouw P. naar haar huis liepen, vroeg hij zich af of mama’s voorspelling uit was gekomen.

En op dat moment haatte hij zijn moeder.

Omdat ze dat had gezegd. Omdat ze papa het ergste had toegewenst.

Omdat ze bij die klote-Dwight bleef.

Zijn buien accepteerde.

Omdat ze zo vaak naar haar werk ging.

Omdat ze er niet was.

Vooraf omdat ze er op dat moment niet was.

‘Ik laat het bad voor je vollopen, met badzout erin,’ zei mevrouw P. toen ze binnenkwamen. Het was er warm en het rook er heerlijk zoet, alsof Quan omarmd werd door een zacht wierookstokje. ‘Ik weet dat je geen klein kind meer bent, maar ’t zal je goeddoen. Ik heb net dolma’s gemaakt, en ik heb ook nog van die olijven in de koelkast die je zo lekker vindt, met zachte feta erin. We zullen je eens verwennen. Je hebt vast honger.’

Eigenlijk was eten wel het laatste waar Quan aan moest denken... maar tegen mevrouw P. zei je geen nee. Dus deed hij wat hem gezegd werd. Hij propte zich vol met dolma’s, die wereldberoemd waren (als je mevrouw P. mocht geloven): een rolletje met lichtzure, romige rijst met lamsgehakt gewikkeld in druivenblad. En hij at zijn eigen gewicht aan olijven gevuld met feta.

Toen het ouderwetse bad op pootjes in de gastenbadkamer van mevrouw P. vol was, kleepte Quan zich uit en klom erin.

Hij deed zijn ogen dicht.

Zwaailichten en papa’s slap wordende lichaam flitsten achter zijn oogleden.

Deuren van een politiebusje die dichtgeslagen worden.

Verdwijnende achterlichten.

Zou papa naar de gevangenis moeten?

Voor hoelang?

Wat zou er nu gebeuren?

Quan wist niet of hij het wel wilde weten.

Dus liet hij zich zakken.

Eerst was het niet moeilijk: hij hield zijn adem in en liet het water helemaal om zich heen kruipen. Het was zelfs wel fijn.

Maar toen kreeg hij het gevoel dat zijn longen in brand stonden. Beelden van Dasia en Gabe die plotseling in hem opkwamen. Hij herinnerde zich dat hij Gabe had beloofd dat hij hem Uno zou leren spelen als hij van zijn vader terugkwam. Dat jochie was vier en hij was er nu oud genoeg voor.

Quans hoofd tolde.

Dasia zou op Quan wachten omdat hij haar teennagels paars zou lakken. Dat zou hij doen als ze een tien zou halen voor haar spellingstoets, en dat was haar gelukt.

Het was alsof zijn borst elk moment kon exploderen, en alles in zijn hoofd werd wit.

En mama...

Dwight...

De lucht ontsnapte met zo'n kracht uit z'n neus dat zijn hoofd vanzelf het water uit schoot. Terwijl hij weer tot bewustzijn kwam, hoorde hij het water op de tegels druppen en langzaam drong het tot hem door waar hij was: in de badkamer van mevrouw P.

Hij hapte naar lucht. Of eigenlijk ging dat vanzelf en was het alsof zijn adem de controle over zijn lichaam had overgenomen. Hij ademde diep in en de zuurstof in zijn longen bracht hem terug naar het hier en nu.

Het was dezelfde soort ademhaling die hem nu in zijn greep heeft.

Hier.

In zijn cel.

En terwijl de lucht zich via zijn keel door zijn lichaam verspreidt – scherp en zurig, de stank van beton en ijzer – is het alsof er een last van Quans schouders valt. Want nu weet hij:

Dat hij nu niet dood zal gaan, zoals hij toen ook niet doodging.

Hij kan ademen.

12 januari

Beste Justyce,

Ik zal er niet omheen praten: dit is weird. Ik schrijf geen brieven aan mijn moeder, maar dus wel aan jou?

SMH.

(Eh, kan ik dat eigenlijk wel schrijven? Dit is geen tekstbericht...)

(Zie je wel? Weird.)

(Zeg maar niet, tegen niemand dat ik dit geschreven heb.)

Anyway, vannacht droomde ik en toen ik wakker werd, was dat schrift met Martin Luther King-brieven, dat ik van jou heb gekregen, het eerste wat ik zag.

Kanttekening: ik vond het dus echt wel leuk dat je me kwam opzoeken, dude, voordat je naar die fancy universiteit moest waar je naartoe gaat. Einstein... Maar, for real: het was goed om je te zien. Het... eh... betekende veel voor me. Je wordt hier meer dan een beetje eenzaam, en ik krijg niet veel bezoek, dus dat jij kwam, bro, dat was echt heel cool van je.

Dus... terug naar dat schrift. Eerst vond ik het helemaal niks (je weet toch, 'die' zwarte jongens, hè?), maar hoe meer ik las, hoe meer het me boeide. Want er stonden bijvoorbeeld een heleboel dingen in over Manny – mijn eigen neef! Dingen die ik helemaal niet wist omdat ik hem eigenlijk niet KEN-ken. Dat was wel cool.

En ㄟ! Man, we hebben veel meer met elkaar gemeen dan ik dacht.

Er stond één brief in het schrift waardoor ik deze naar jou wilde schrijven. Ik weet niet precies wat er is gebeurd (je had het over 'foute dingen'), maar die ene zin die je schreef: 'Die eikels kan het zo te zien niks schelen of ze mensen beledigen, waarom zou ik dan zo nodig aardig moeten zijn?' Ik weet niet hoe het komt, maar die shit raakte me.

Ik heb nooit, aan niemand verteld over die nacht dat mijn vader gearresteerd werd. Het was een paar jaar na die avond dat wij elkaar in die raket hadden ontmoet. Ik was elf. De politie viel midden in de nacht het huis binnen, alsof het van hen was, en ze... namen hem gewoon mee.

En dat was de laatste keer dat ik hem heb gezien. Ze hebben hem vijftientwintig jaar gegeven.

Ik ben maar één andere keer in m'n leven zo bang geweest, J. Het ging allemaal te snel om iets te kunnen doen. Diep vanbinnen wist ik denk ik wel dat hij een behoorlijk lange tijd zou moeten zitten, want ik wist wat voor 'werk' hij deed, en ook al wist ik zeker dat de politie geen handel in het huis zelf zou vinden (daar zorgde hij wel voor, want hij was heel voorzichtig), hij handelde niet alleen maar in groen en ze waren de straten aan het schoonvegen, dus was het een kwestie van tijd.

Maar ik mis hem wel.

Ik droom er vaak over en dan zie ik alles weer voor me. Vannacht ook weer. En toen ik wakker werd en zag welke dag het vandaag is... Het is vandaag dus exact zes jaar geleden.

Die shit raakte me dieper dan anders. Waarschijnlijk omdat het ook betekent dat ik hier al bijna zestien maanden zit. Zo lang heb ik nog nooit in de bak gezeten. En ik weet nog niet eens wanneer ik moet voorkomen. Ik doe mijn best om het te nemen zoals het is – niet echt nadenken over waar ik ben en hoe het is om hier te zijn. Maar vandaag lukte dat niet en kon ik alleen maar denken: wat is het eten goor, wat zijn die ijzeren deuren zwaar en... wat een verslagen indruk maakt

iedereen hier, ook al lopen er een paar tussen die de hele tijd opscheppen dat ze d'r uit gaan komen.

Ik denk steeds: wat zou mijn vader zeggen als-ie me nu zou zien? Hoe teleurgesteld zou hij zijn?

Ja... wat hij deed was niet echt 'legaal', zoals hij zelf altijd zei. Maar als hij één doel in z'n leven had, dan was het: voorkomen dat ik dezelfde kant op zou gaan als hij. Het was dus wel zo dat hij mij bij de bibliotheek afzette als hij nog een paar 'ritjes' moest maken. (Het hoofd van de bibliotheek had last van angstaanvallen en ze was een klant van papa dus ze zorgde altijd goed voor me.) Niemand weet het, maar ik heb de Ellendige avonturen van Lemony Snicket verslonden alsof het Skittles waren. Heb jij die boeken ooit gelezen? Ze zijn ziek. Echt. Ik wou dat ik mijn verzameling hier had.

Anyway, zo was hij. Vernell LaQuan Banks Senior. Dankzij hem heb ik die test gedaan voor makkelijk lerende kinderen en daarna kwam ik met jou in dat groepje voor de wiskunde-challenge.

Hij wilde dat ik het goed zou doen. Dat ik ver zou komen en het nóg beter zou doen.

En toen... was hij opeens verdwenen.

(Sorry als ik een beetje zwaar doe, maar zoals ik al zei, zeg maar liever niet tegen iemand dat ik dit allemaal geschreven heb. En ook niet dat ik vroeger boeken las over kleine, witte, rijke kids.)

Na die nacht, toen hij werd opgepakt, stond alles op z'n kop. Ik wist dat het niet goed zou gaan, want mijn vader was de ducttape die al onze shit bij elkaar had gehouden. Hij betaalde de hele zooi en hij gaf mijn moeder geld, en dankzij hem bleef ik uit de problemen. Op het moment dat dat busje met hem achterin wegreed, voelde ik me in de steek gelaten. Verloren. Gedoemd te mislukken.

Daarom praatte ik ook niet meer met jou. Ook niet met anderen,

maar zeker niet met jou. Ik zou het nooit hebben toegegeven (en echt, ik weet niet waarom ik het nu wel toegeef), maar ik keek eigenlijk tegen je op. Ja... Je was maar een jaar ouder en je was raar, man, maar je had wel je shit together, zoals ik dat ook zou willen hebben.

Ik wist dat mijn vader trots zou zijn als ik op jou leek.

En toen ik las dat jij zo kwaad was, al weet ik niet meer waarover, toen dacht ik: man, als jij je al zo voelt, misschien was het dan allemaal zinloos wat mijn vader voor mij wilde.

Niet dat het nu nog wat uitmaakt, want grote kans dat ik nog langer krijg dan mijn vader.

Dus, whatever.

Ik weet niet eens of ik je dit wel ga sturen. Maar misschien zou ik het wel moeten doen. En dan schrijf je me dus wel terug. Want anders schrijf ik je never nooit meer een brief.

Ik heb m'n hele hart en alles uitgestort.

SMH.

(Daar ga ik weer!)

Spreek je!

Vernell LaQuan Banks jr. QUAN

PS: Ik weet dat je mijn officiële naam kent, maar noem me nooit zo.

PSS (of is het PPS? Yo, heb je ooit van dat nummer gehoord? 'O.P.P.'? Mijn favoriete song.): REMINDER – je gaat dus tegen niemand zeggen dat ik dit geschreven heb!